

Dosarul nr. 2ra-553/23
2-21186370-01-2ra-13042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – N. Russu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, O. Cojocar, M. Anton

ÎNCHEIERE

24 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Lilia Roic-Botezatu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandru Lihovețchi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Viorica Dodon, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și încasarea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

a c o n s t a t a t:

La 17 decembrie 2021, Alexandru Lihovețchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Viorica Dodon, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și încasarea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamantul Alexandru Lihovețchi a invocat că la 15 martie 2019, a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei de autorizare și disciplină a administratorilor autorizați de pe lângă Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Prin încheierea din 20 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cadrul dosarului nr. 3-385/2019, emisă de către judecătorul Viorica Dodon, s-a refuzat în primirea acțiunii înaintate, motivând faptul că Comisia de autorizare și disciplină a administratorilor autorizați de pe lângă Ministerul Justiției nu este o persoană juridică.

Judecătorul Viorica Dodon, făcând cunoștință cu acțiunea, unde au fost indicate motivele de fapt și de drept care direct indică posibilitatea contestării deciziilor Comisiei de autorizare și disciplină a administratorilor autorizați de pe lângă Ministerul Justiției privind abaterile disciplinare în ordinea contenciosului administrativ, manifestând o neglijență gravă, a refuzat primirea cererii în procedură, astfel încălcându-i dreptul la acces liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituția Republicii Moldova.

Ulterior, prin decizia din 29 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, încheierea judecătorului Viorica Dodon, emisă în cadrul dosarului nr. 3-385/2019 din 20 mai 2019, a fost casată fiind constatat faptul încălcării drepturilor la un proces echitabil și acces liber la justiție cu trimiterea cauzei la rejudecare.

În acest sens, primind cauza în procedură, judecătorul Viorica Dodon a emis o încheiere din 12 iulie 2019 privind înlăturarea neajunsurilor unde s-a stabilit termenul de 15 zile de a prezenta traducerea cererii de chemare în judecată în limba de stat.

Încheierea nominalizată din 12 iulie 2019 nu i-a fost trimisă, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei.

Conform acestui aviz de recepție care a fost emis mai mult de o lună după emiterea încheierii este indicat că el a fost trimis pe adresa mun. Chișinău, str. 31 august 1982, nr. 82, în special în adresa Ministerului Justiției.

Respectiv, încheierea nu i-a fost expediată reclamantului, dar părții adverse.

De asemenea, a invocat că încheierea din 12 iulie 2019 nu a fost publicată pe site-ul instanțelor de judecată.

Reclamantul a menționat că, deși judecătorul Viorica Dodon a văzut că pe avizul de recepție este prezentă ștampila persoanei juridice Ministerul Justiției privind recepționarea de către ei a scrisorii adresate acestuia, a emis o altă încheiere din 16 septembrie 2019, privind restituirea cererii de chemare în judecată.

Consideră că, intenționat și prin neglijență gravă încheierea din 16 septembrie 2019 nu i-a fost expediată și nici nu a fost publicată pe site-ul instanțelor de judecată.

A susținut că, de mai multe ori a telefonat și a apelat greșierul judecătorului Viorica Dodon pentru a afla când va fi numită ședința de judecată, la ce i s-a comunicat că el va primi toate documentele prin poștă, însă nimic nu i-a fost expediat. La 21 noiembrie 2019, a făcut cunoștință cu materialele cauzei și a aflat că acțiunea neîntemeiat a fost restituită.

Respectiv, a contestat încheierea judecătorului Viorica Dodon privind restituirea cererii de chemare în judecată, iar prin decizia din 20 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cererea de recurs a fost admisă și cauza a fost restituită la rejudecare în prima instanță.

Astfel, judecătorul Viorica Dodon, manifestând o neglijență gravă, mai mult de un an a ținut cauza nominalizată și nu a efectuat careva acțiuni.

Materialele cauzei atestă că prima ședință a fost fixată pentru 21 iulie 2021, peste un an și jumătate după restituirea cauzei de la instanța de apel și după doi ani și jumătate după înaintarea cererii de chemare în judecată. Consideră că cauza nr. 3-385/2019 (12-53360-15032019) nu a fost examinată în termen rezonabil, astfel având numai o parte în proces din neglijența și comportamentul negativ a instanței de judecată cauza se examinează mai mult de doi ani și jumătate din momentul

depunerii cererii și încă nu s-a finalizat. Potrivit art. 27 din Codul administrativ, în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale nu impun un anumit termen, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil.

De asemenea, art. 38 alin. (2) din Codul administrativ indică că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță de judecată independentă, imparțială și instituită prin lege.

În acest scop, instanța de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a procesului. Conform Recomandării nr. 6 a Curții Supreme de Justiție privind aplicarea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, apreciază prejudiciul moral cauzat în mărime de 100 000 lei.

Reclamantul Alexandru Lihovițchi a solicitat încasarea din contul statului Republica Moldova a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și a prejudiciului material în valoarea salariului administratorului autorizat a câte 15 000 lei, pentru fiecare lună din momentul depunerii cererii din 15 martie 2019 până în prezent.

Prin hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandru Lihovețchi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Viorica Dodon, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și încasarea prejudiciului material ca fiind neîntemeiată. (f.d. 183, 189-201, vol. I)

Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, în termen, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru. (f.d. 225, 226-234, vol. II)

În consolidarea soluțiilor, prima instanță și instanța de apel au reținut că, din conținutul raportului motivat prezentat de Ministerul Justiției, expediat de către Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani și probele atașate la raport se atestă că la 15 martie 2019, Alexandru Lihovețchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei de autorizare și disciplină a administratorilor autorizați de pe lângă Ministerul Justiției, cu privire la anularea actului administrativ. S-a mai constatat că, Alexandru Lihovețchi, pe cauza principală, a ridicat excepția de neconstituționalitate, astfel, examinarea cauzei nu s-a finalizat până în prezent.

Respectiv, circumstanțele cauzei nu pot fi privite drept „tergiversare a examinării cauzei”, motiv din care nu pot fi reținute argumentele lui Alexandru Lihovețchi în acest sens.

Făcând o apreciere, prin cumul, a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei, s-a conchis că perioada de referință în speța principală nu depășește limita rezonabilității pentru astfel de cauze.

De asemenea, luând în considerare complexitatea cauzei, comportamentul părților și de sarcina lunară a fiecărui judecător din cadrul instanțelor de judecată, s-a reținut că autoritățile judecătorești au acționat cu bună-credință, cu o suficientă

diligentă, au întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării rapide, obiective și sub toate aspectele a cauzei.

Subsecvent, instanța de apel a considerat că în lipsa constatării faptului încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, cerința lui Alexandru Lihovețchi privind încasarea prejudiciului moral și material este lipsită de vreun drept, ce ar justifica solicitarea de reparare a prejudiciului moral și material.

La data de 04 martie 2023, Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii. (f.d. 1-4, vol. II)

În motivarea recursului reprezentantul recurentului a invocat că examinarea cauzelor într-un termen rezonabil este un drept fundamental al tuturor cetățenilor, garantat de legislația națională și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În Republica Moldova, instanțele de judecată sunt obligate să examineze cauzele într-un termen rezonabil, astfel încât justiția să fie rapidă și eficientă.

Conform art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului toți cetățenii au dreptul la un proces echitabil, iar instanțele de judecată trebuie să examineze cauzele într-un termen rezonabil și să nu încalce dreptul la justiție.

În cazul în care instanțele de judecată nu respectă termenele legale și nu examinează cauzele într-un termen rezonabil, aceasta poate duce la încălcarea drepturilor cetățenilor și poate afecta încrederea acestora în sistemul de justiție. De aceea, este important ca instanța să își îndeplinească rolul cu profesionalism și responsabilitate.

A menționat că în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor care să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

Recurentul consideră că instanța de apel a încălcat și a aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procedural, a interpretat în mod eronat legea, a apreciat arbitrar probele cauzei, fiind încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale sale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 17 noiembrie 2022, iar cererea de recurs fost depusă de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, la data de 04 martie 2023.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale către participanții la proces la data de 06 ianuarie 2023, inclusiv prin intermediul poștei electronice (f.d. 235, vol. I). Astfel, recursul este declarat în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art.

VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume, dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii, prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1997, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Alexandru Lihovețchi, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Stela Procopciuc

judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu